

Elnök:
Dr. Kincses Gyula
Tel.: (36-1) 302-0065
Fax: (36-1) 354-0463

Alelnökök:
Dr. Álmos Péter
Dr. Lénárd Rita
Dr. Nagy Ákos

Főtitkár:
Dr. Kárász Anikó

Titkárok:
Dr. Meglécz Katalin
Dr. Nagy Marcell
Dr. Svéd Tamás
Dr. Tóth Ildikó

Cím: 1068 Budapest, Szondi u. 100. □ Levélcím: 1390 Budapest 62., Pf.: 175 □ Tel.: (36-1) 269-4391 □ Fax: (36-1) 269-4392
E-Mail: mok@mok.hu □ WEB <http://www.mok.hu>

FELJEGYZÉS

fokozott expozíció kivizsgálása tárgyában

A *munkavédelemről* szóló 1993. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Mvt.) módosításra került a 2019. évi CX. törvénnyel, valamint a *foglalkozási betegségek és fokozott expozíciós esetek bejelentéséről és kivizsgálásáról* szóló 27/1996. (VIII. 28.) NM rendelet (a továbbiakban: Rendelet) módosításra került az egyes foglalkoztatási tárgyú miniszteri rendeletek módosításáról szóló 10/2019. (IX. 4.) PM rendelettel. Az új rendelkezések olyan jogszabályi helyzetet teremtettek, amely több ponton aggályos, adatvédelmi, alapjogi és hatósági eljárási és jogalkalmazási problémák vetődnek fel.

A probléma megvitatására a Magyar Orvosi Kamara a szakmai szervezetekkel (Egészségügyi Szakmai Kollégium Foglalkozás-órvostani Tagozata és Tanácsa, a Magyar Üzemegészségügyi Tudományos Társaság, a Semmelweis Egyetem Munkahigiénés Grémiuma) megbeszélést kezdeményezett, a 2020. január 8-i tárgyalás alapján az alábbi problémák s megoldandó feladatok kerültek feltárára.

Jogalkalmazási problémák

A 2020.január 1-vel hatályba lépő rendelkezések kapcsán a Rendelet több jegyzéket, nyomtatványt, útmutatót felsorol (pl. 3.§ (1) és (2a); 4.§ (7a); (9a)), amelyeket a foglalkoztatáspolitikáért felelős miniszter honlapján kell közzétenni. Ezek csak egy része érhető el az az ommf.gov.hu honlapon.

(http://www.ommf.gov.hu/index.php?akt_menu=573;
http://www.ommf.gov.hu/index.php?akt_menu=574)

A törlés érinti a bejelentendő foglalkozási megbetegedések jegyzékét is, amelynek kizárólag honlapon való közzététele sértheti a jogbiztonságot, hiszen pl. a jegyzék megváltoztatása jogszabály nélkül is lehetséges, másrészt megnehezíti, vagy ellehetetlenítheti az észlelő orvos, vagy ezen ügyekben eljáró bíróságok tevékenységét is.

Jogtechnikai-jogbiztonsági problémák

1. Az Mvt. és a Rendelet szemben áll az egészségügyi és a hozzájuk kapcsolódó személyes adatok kezeléséről és védelméről szóló 1997. évi XLVII. törvény (a továbbiakban: Eüak) 15/A §-ban foglaltakkal, amely alapján vegyi anyagok és a zaj okozta halláskárosodás vonatkozásában a fokozott expozíciós eseteket a munkavédelmi hatósághoz kell bejelenteni.

Tekintettel arra, hogy a jogszabályi hierarchiában a törvény magasabb szintű rendelkezés, a Rendelet fokozott expozícióra vonatkozó eljárásrendjének vonatkozó utasításai törvényellenesek.

Az Mvt. 64.§ és az Eüak. 15/A rendelkezései ellentmondásban vannak.

2. A Rendelet 5/C. § alapján a munkáltató a kivizsgálást csak “lezárja” és megküldi az eredményt a munkavédelmi hatóságnak, aki “nyilvántartja” azt.

Nincs szó a Rendeletben a fokozott expozíciós eset minősítéséről, a korábban meglévő, a munkahigiénés és foglalkozás-egészségügyi szerv (NNK) számára biztosított szakmai kontrollról, a fokozott expozícióval kapcsolatos eljárás nem hatósági eljárás, ily módon nem vonatkoznak rá az ÁKR rendelkezései, miközben komoly jogkövetkezményekkel jár a fokozott expozíció megállapítása, hiszen adott esetben a munkavállalót ki kell emelni a munkaköréből, a munkavégzést fel kell függeszteni, szükséges gyógykezelése, illetve egyéb, adott esetben súlyos anyagi terhet jelentő intézkedések elrendelése válik szükségessé.

Egészségügyi adatok kezelése és az orvosi titok védelme sérül

Az Eüak 15/A § (2) és (3) szakasza kizárólag a munkavédelmi hatóságot és a munkahigiénés és foglalkozás-egészségügyi szervet hatalmazza fel a munkavállaló személyes és egészségügyi adatainak kezelésére.

A munkáltató, a munkavédelmi képviselő az Eüak alapján nem jogosult a munkavállalójának egészségügyi adatait sem megismerni, sem kezelni. Ennek hiányában a fokozott expozíciós eseteket sem tudja kivizsgálni és minősíteni.

Ugyanakkor a Rendelet 5/B paragrafusának (2) bekezdése alapján a munkáltatónak jegyzőkönyvet kell készítenie, amely tartalmazza a g) pontban felsorolt egészségügyi dokumentumokat, valamint a h) pontban felsorolt, a munkavállaló korábbi munkahelyein megállapított fokozott expozíciót vagy megbetegedést. Azon túl, hogy ezek egészségügyi adatok, kétséges, hogy ezen adatokat egy gazdasági társaság egy másik gazdasági társaságtól

beszerezheti, illetve a korábbi munkáltató ezeket egy másik cégnek kiadhatja, különösen a GDPR vonatkozó adatkezelési előírásainak megfelelően..

Koncepcionális probléma

A fokozott expozíció kivizsgálását a Rendelet a munkáltató jogkörébe utalja. A munkáltató alkalmazza vagy megbízza a **kivizsgálásban résztvevő munkabiztonsági és munkaegészségügyi szakembereit**, azaz ezen szakemberek **a munkáltatótól anyagi és szerződéses függőségi viszonyban vannak**.

A fokozott expozíciós esetek a munkavédelmi törvény rendelkezései, a kockázatértékelésben foglaltak betartása, kémiai biztonsági rendelet, a mérnöki és orvosszakmai szabályok és megelőző intézkedések maradéktalan betartása esetén alapvetően nem fordulhatnak elő. Amennyiben mégis előfordulnak, ott az esetek túlnyomó többségében annak oka valamilyen mulasztás:

- karbantartási munkák elmaradása,
- nem megfelelő technológiák, védőeszközök alkalmazása,
- költségkímélő, költségcsökkentő intézkedések,
- kötelező műszaki felülvizsgálatok elmaradása
- munkavédelmi szabályok ellenőrzésének elmulasztása.

Ez mind a munkáltatói felelősség körébe tartozik, és az okok feltárása után a **hibák kiküszöbölése szinte minden esetben anyagi teherrel jár**.

A munkavállalók esetében ez azt jelenti, hogy **ellehetetlenülhet egy olyan preventív monitorrendszer működése**, melynek lényege, hogy egyes veszélyes anyagok és a zaj esetében meghatározott betegségmegelőzési állapotok azonosítása elmarad, így a heveny. vagy idült foglalkozási megbetegedés megelőzése működésképtelenné válhat.

A fentiek miatt **a munkáltató egyrészt anyagilag ellenérdekelt a hibák feltárásában és kiküszöbölésében**, másrészt pedig a Rendelet által megalkotott új eljárásrend alapján **saját magát kell „feljelentenie” a munkavédelmi hatóságnál**, önként feltárni az alkalmazott technológia hibáit, amelyek egészségkárosodást okoztak, és ez akár hatósági vizsgálatot és büntetést vonhat maga után.

A munkáltató a fentiekén túl azzal a problémával is szembesül, hogy (a fenti adatvédelmi aggályok között már említett módon) a munkavállaló korábbi munkahelyeiről egészségügyi adatokat kell beszereznie (korábbi fokozott expozíciók, megbetegedések), aki azokat a korábbi jogszabályok értelmében nem is ismerheti. A Rendelet következetesen a munkáltató feladatává teszi a fentieket, és nem a foglalkozás-egészségügyi szolgálatra rója.

Jogalkotási eljárásrendi hiba

A 10/2019 PM rendelet köröztetése során, valamint az Mvt. 64.§-t módosító 2019. évi CX. törvény köröztetése során a tervezetet benyújtó megszegte az egészségügyben működő szakmai kamarákról szóló 2006. évi XCVII. törvény 2/C § a-c szakaszait, a jogszabálytervezetet nem küldte meg a Magyar Orvosi Kamarának véleményezésre, így a MOK nem tudott eleget tenni a törvény 2.§ da) szakaszában foglaltaknak.

JAVASLAT

Tekintettel arra, hogy az Mvt. 64.§, valamint a Rendelet 2020. január 1-vel hatályba lépő módosításai számos aggályt vetnek fel mind koncepcionálisan, mind adatvédelmi, mind alkalmazási szempontból, véleményünk szerint ezek a rendelkezések jelenleg nem betarthatóak.

Javasoljuk munkacsoport felállítását, amely a jelen helyzet megoldására kidolgozza a szükséges jogszabály-módosításokat.

Budapest, 2020. január 17.

Dr. Nagy Marcell
titkár